

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 1. De natura & numero Sacramentorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

LIBER PRIMVS ET TOTIVS OPERIS VIGESIMVS SEXTVS.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

Hic liber complectetur octo capita; primum erit de natura, & numero sacramentorum; secundum de eorum institutione, & necessitate: tertium de eorum essentialibus, hoc est, de materia, & forma: quartum, de accidentalibus hoc est, de ceremoniis: quintum, de efficiente: sextum, de effectibus: septimum de suscipiente, & dispositionibus in eo requisitis: octavum, de peccatis quibus obnoxij sunt ministrantes, vel suscipientes sacramenta, aut illis cooperantes.

CAPVT I.

De natura, & numero sacramentorum.

SVMMARIVM.

- 1 Definitio sacramenti, & conditiones ad naturam ipsius requisita.
- 2 Cuius conditionis signa sint sacramenta noue legis.
- 3 Qualiter sacramentum significet gratiam iustificantem.
- 4 In vnoquoque sacramento distinguuntur sacramentum, & res sacramenti, quibus character additur.
- 5 Septem sunt noue legis sacramenta, & qua ratione is numerus concludatur a D. Thoma.
- 6 De fide est, non omnia sacramenta paria esse inter se.

Nu. I.

Ad explicandam sacramenti noui legis naturam, maxime accommodata videtur definitio tradita in Catechismo, ad Parochos iussu Concilij Tridentini edito (quod etiam notauit Bellarm. in tomo 2. *Controuersiarum*, lib. 1. cap. 11.) vt sit res sensibus subiecta, quae ex Christi institutione, sanctitatis & iustitiae tam significanda, quam efficienda vim habeat. Per eam enim indicantur sufficienter omnes illae octo conditiones, quas communi Theologorum consensu ad eandem naturam constituendam requisitas idem author in *praeced. cap. 9. refert*. Prima est, vt sit signum. Id quod tanquam per se notum, & a Patribus receptissimum praesupponitur a D. Thoma in 3. *par. quest. 60. art. 1.* prout notat Sotus in 4. *distinct. 1. quest. 1. art. 1.* Signum vero ex D. Augustini in 2. de doctrina Christiana cap. 1 dicitur id, quod praeter sui speciem, quae ingerit sensibus, facit aliquid aliud in cognitionem venire: vt vestigio visio, transisse animal: & fumo visio, ignem subesse cognoscimus. Secunda est, vt sit signum sensibile: sacramentum enim essentialiter est ceremonia religionis: & ideo actus externus sensu perceptibilis. Tertia, vt sit signum, non quidem naturale, sed vestigium est transitus animalis: aut fumus, ignis: sed voluntarium seu institutum ad placidum deus illud: perinde ac nomina & verba, vexilla, sonus tubae, vel campanae & similia. Quarta, vt habeat aliquam similitudinem cum re significata. Ad quam explicandam Bellarminus praeter signum naturale, & signum mere voluntarium, ponit signum medio modo se habens; nempe quod quamuis habeat aliquam similitudinem cum re significata: ea tamen est indeterminata, & confusa, vt ad aliquid particulare significandum actu, egeat determinatione: quo modo imago hominis ad nullius particularis hominis similitudinem facta; vt censeatur aliquem in particulari representare, debet determinari ad scripto nomine illius qui representandus est; vel aliquo signo addito, quod eidem representando sit proprium: prout

ad D. Petrum representandum, *tanquam ei proprium*, clauem tenere manu: & ad D. Paulum representandum, tenere enssem, & sic de similibus.

Cuius conditionis signa esse nouae legis sacramenta, declaratur in Baptismo. Is enim consistit in ablutione corporis ex aqua; quae ablutio similitudinem habet cum emundatione animae a sordibus peccatorum: ad quam significandam, & efficiendam assumitur. Sed significationem habet indeterminatam (quando quidem non minus posset ad hoc calia referre) quo fit vt determinetur addita ex Christi institutione, forma illa verborum: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: atque intentione ministri, faciendi quod Christus instituit.

Quinta conditio est, vt tale signum rem sacram, non autem prophetanam representet: prout non est ipsum sacramentum sit religionis ceremonia. Ea res vero sacra ex D. Thom. 3. *par. quest. 60. art. tertio*, triplex est: vna quidem gratia iustificans, quae & praesens demonstratur: altera vero passio Christi, quae commemoratur vt praeterita, & vt causa gratiae. Tertia demum vita aeterna, quae praefiguratur, vt futura; estque effectus gratiae. Hoc patet ex sacrosancto Eucharistiae sacramento: de quo cauit Ecclesia: O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futura gloria nobis pignus datur. Principaliter autem, essentialiterque; sacramentum significat gratiam iustificantem, quae de praesenti per illud confertur. Nam sacramenta significant id quod efficiunt: atque sunt a Christo instituta, vt ad iustificandum, sic & ad efficiendam gratiam ipsam iustificantem.

Adeoque sexta conditio sacramenti nouae legis est, vt sit signum sanctificationem significans, non vicumque; sed vt ipsa sit tunc, cum illud perficitur, suscipiturve. Id quod verba sacramentalia: Ego te baptizo, Absoluo te, Confirmo te, ostendunt.

Septima conditio est, vt signum sit practicum, quod significet sanctificationem, non tantum quae tunc fiat, sed etiam quae fiat vt ipsius sacramenti, tanquam causa instrumentalis eiusdem sanctificationis: seu infusionis gratiae animam. Neque refert quod eam non semper efficiat actu; quia id per accidens est: nimirum per indispositionem subiecti, adferentem impedimentum; prout contingit in eo qui retinens affectum perseverandi in aliquo peccato mortali suscipit baptismum: ponendo ea ratione obicem eidem gratiae, quam alias ipse Baptismus ex se aptus est efficere. Postrema conditio est, vt sacramentum sit ceremonia religionis statuta, & solemnis: quae ex Christi institutione hominem coniungat cum Deo, sanctificetque.

Consentaneam autem est his, quod in vnoquoque sacramento distinguuntur sacramentum, & res sacramenti. Illud enim est signum visibile sanctificans simul, & causans interiorum gratiam;

gratiam, iuxta iam dicta. Hoc vero, est eadem gratia significata & causata. Quibus respectu quorundam sacramentorum, puta *Baptismi, Confirmationis, & Ordinis*, additur, res & sacramentum simul: diciturque; Character sacramentalis; qui simul significatur & significat, prout patebit in seq. cap. 6. & est qualitas indelebilis, quam tria illa sacramenta, *perinde ac gratiam*, imprimunt in anima ex Concilio Trid. sess. 7. De sacramentis in genere, canone 9.

Quod attinet ad sacramentorum numerum; septem, neque plura nec pauciora ea esse, certum est de fide ex cap. Ad abolendam, De hæreticis: & ex Concilio Floren. in instructione Armenorum: atque apertius ex Concilio Trid. sess. 7. De sacramentis in genere, can. 1. Id quod aduersus hæreticos bene propugnant Bellarm. tom. 2. *controversiarum lib. 2. De sacramentis in genere, cap. 23. & quatuor sequentibus ac Gregor. à Valent. aduersus partem D. Thomae, disput. 3. quest. 6. puncto 2.* Illius numeri vero rationem, seu convenientiam D. Thomas 3. par. quest. 65. ar. 1. repetit ex proportionem inter corporalem vitam & spiritalem, quæ est sacramentorum finis. Nam ut in vita corporali quædam requiruntur ex parte singulorum hominum, & quædam ex parte vniuersitatis, seu Reipublicæ. Ad ex parte quidem singulorum hominum tria requiruntur potest: nempe generatio, augmentatio, & nutritio; per accidens vero, duo: nempe remedium contra morbos, si contingat hominem ægrotare, & remedium contra reliquias morborum, vt perfecte conualescat. Duo item requiruntur ex parte Reipub. nimirum parentes, qui in ea propagent vitam corporalem: & Principes ac Magistratus, qui eam regant & ordinant. Eadem ratione in vita spirituali requiritur primo, spiritualis generatio per Baptismum. Secundo, augmentatio per confirmationem. Tertio, nutritio per Eucharistiam. Quarto, remedium contra morbos peccatorum per penitentiam. Quinto, remedium contra reliquias peccatorum per Extremam unctionem. Sexto, propagatio hominum fidelium, seu multitudinis constituentis Ecclesiam, per matrimonium. Septimo, regimen eiusdem multitudinis, per sacramentum Ordinis. Quam rationem ad eum D. Thomæ locum explicat Suarez: sed nobis satis est, quod rem satis bene declaret, neque esse opus similitudinem per omnia quadrare.

De comparatione eorundem sacramentorum inter se, quam D. ipse Thom. habet in seq. art. 2. & 3. videri potest Bellarm. in cit. lib. 2. cap. 28. quia enim res ad speculationem potissimum spectans, nobis sufficere potest monuisse de fide esse, quod ea non sint ita inter se paria, vt nulla ratione aliud alio sit dignius, ex definitione Concilio Trid. sess. 7. De sacramentis in genere, can. 3.

CAPVT II.

De Sacramentorum institutione, & necessitate.

SUMMARIUM.

- 7 Institutio omnium sacramentorum noua legis est à Christo: & quod necessarium aliud sit necessitate medijs, & aliud necessitate præcepti.
- 8 Duae differentiæ inter vtramque, illam necessarij speciem.
- 9 Tenenda, de necessitate sacramentorum.
- 10 Quæ dicatur necessitas sacramenti.

EX Concilio Trident. sess. 7. De sacramentis in genere, can. 1. constat de fide esse, quod sacramenta omnia nouæ legis sint à IESU Christo Domino nostro instituta: atque id immediate, prout Bellarm. ostendit *De sacramentis in genere, lib. 1. cap. 23.* Quando autem sint instituta, dicendum est postea, de singulis agendo. Vt autem intelligatur eorum necessitas ad animæ salutem, ad quam ordinantur, vt ad finem; notandum est aliquid necessarium esse ad finem, vel simpliciter; cum scilicet finis absque eo haberi non potest: quo modo pedes sunt homini necessarij ad ambulandum: vel secundum quid, nempe cum finis sine eo haberi quidem potest, non tamen ita commodè: quo modo equus est homini sano necessarius ad faciendum iter. Rursum necessarium simpliciter posse tale esse, vel necessitate medijs, nimirum quando ad finem consequendum ita requi-

ritur, siue ex rei natura, siue ex pacto & institutione alterius, vt sine eo talem finem nemo consequi possit: quo modo sumptio cibi necessaria est ad conseruationem vite corporalis; & sexus vicilis ad sacerdotium. Vel posse esse necessitate præcepti: vt contingit cum faciendum est, aut omittendum aliquid, non quod sit medium absolute necessarium in finem propositum: sed quod sit præceptum fieri ab eo, qui velit potiri sine: quo modo bona opera præcepta à Deo, vel ab Ecclesia, auctoritate Dei, sunt necessaria Christiano ad conseruationem æternæ salutis.

Inter quos duos necessarij modos duplex cernitur differentia; prior est, quia eo ipso, quod aliquid necessarium est ad salutem necessitate medijs, consequenter est & necessitate præcepti, quoniam ratio naturalis dicitur, præscribitque tale medium assumendum esse: non vero contra, eo ipso, quod aliquid est in præcepto, consequenter medium est ad salutem ita necessarium, vt ea sine illo haberi nequeat. Quæ admodum hoc ipso quidem quod aliquid est de se malum, est quoque prohibitum: non autem contra, aliquid eo ipso malum est de se quod prohibitum sit. Posterior differentia (quæ præcedens illustratur) est, quod cum aliquid est necessarium necessitate medijs, si quis non assumat tale medium, nec consequatur finem; tamen si absque sua copia nequeat id ipsum medium habere: aut licet habere potuerit, tamen ex ignorantia inuincibili, illud non assumpsit. Cum vero aliquid est necessarium necessitate tantum præcepti: si quis propria culpa illud omittat, ipse peccat; aut qui in die festo non interfuit Missæ, quia morbo graui laborabat. Porro necessarium simpliciter necessitate medijs (prout ante indicauimus) quoddam est ex rei natura, vt illud quod alæ sunt ad volandum necessariæ: quoddam vero ex alterius institutione; vt illud quo in ludis attingere metam, medium est necessarium ad reportandum brauium.

Quibus ita positis: de necessitate sacramentorum, tenendum est primo, omnia ad conseruationem salutis necessaria esse secundum quid; id est, accommodata, viliqua esse. Id enim est de fide ex Concilio Trid. sess. 7. De sacramentis in genere, can. 4. In quo anathemati subiicitur qui dixerit sacramenta nouæ legis, non esse ad salutem necessaria, sed superflua: hoc est, prout bene declarat Suarez in fine commentarij ad art. 4. antecitatae quest. 65. D. Thomæ, qui dixerit nullum sacramentum esse necessarium ad salutem, aut aliquod esse superfluum, seu nihil ad eam utile esse: superfluitas enim vt citati opponitur. Tenendum est secundo, nullum ex iisdem sacramentis necessarium esse ad salutem ex natura rei, quia dubium non est, quin Deus sine illis possit saluare homines. Tenendum est tertio, posita Christi institutione, quædam esse necessaria necessitate medijs simpliciter: quædam non item; namque sine Baptismo vel in re vel in voto, neminem saluari, habetur per illud Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest intrare in regnum cælorum, neque item sine penitentia, saltem in voto, saluari cum post Baptismum susceptum mortaliter peccauerit: habetur ex Concilio Trident. sess. 14. cap. 2. in fine, vbi statuitur: sacramentum penitentia lapsis post Baptismum, ad salutem necessarium esse, sicut nondum regeneratis Baptismus. Aliqui pariter addunt sacramentum Eucharistia; sed de eo controuersa est alterius loci. De reliquis autem sacramentis constat non esse necessaria necessitate medijs simpliciter. Quatenus vero necessaria sint necessitate præcepti, suis locis dicetur Deo iuuante.

Aduerte vero nullam ex his necessitatibus esse eam, quæ dicitur necessitas sacramenti: sed aliam, qua necessarium illud dicitur, sine quo sacramentum perfici & valere nullo modo potest: qualis est necessitas aquæ ad Baptismum. Id vero sine quo potest sacramentum perfici quidem, requiritur tamen ex præcepto (& ideo sine peccato non omittitur, nisi vrgens ac legitima causa excuset) dicitur necessarium necessitate sacramenti, non quidem simpliciter, sed ex præcepto: prout exorcismus dicitur necessarius ad Baptismum: aliæque ceremoniæ ad idem sacramentum, aut ad aliquod cæterorumum